

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/125/2021
Identifikačné číslo spisu:	7818203501
Dátum vydania rozhodnutia:	27.04.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7818203501.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Intrum Slovakia s. r. o., Bratislava, Mlynská 48, IČO: 35 831 154, zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Šoltésom, Bratislava, Mýtna 48, proti žalovanému K. V., narodenému B., V., zastúpenému LEGAL IURIS - advokátska kancelária s. r. o., Rožňava, Tehelná 11, IČO: 47 242 795, o zaplatenie 2.901,09 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 11Csp/114/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 15. októbra 2020 sp. zn. 1CoCsp/19/2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 15. októbra 2020 sp. zn. 1CoCsp/19/2020 v časti výrokov II., III. z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 26. augusta 2019 č. k. 11Csp/114/2018-164 konanie v časti o zaplatenie 50 eur zastavil (výrok I.); vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.) a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

1.1. Rozhodol tak o žalobe žalobcu, ktorou sa voči žalovanému domáhal zaplatenia istiny 2.901,09 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 2.001 eur od 13. septembra 2016 do zaplatenia titulom nesplatenej dlžnej istiny úveru vo výške 2.001 eur, zmluvných úrokov vo výške 850,09 eur a poplatkov za správu úveru vo výške 50,00 eur s príslušenstvom, a to s tvrdením, že právny predchodca žalobcu, spoločnosť Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava, Tomášikova 48, IČO: 00 151 653 (ďalej len „pôvodný žalobca“) poskytol žalovanému na základe zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXX z 22. júna 2012 úver vo výške 2.001 eur, s dohodnutou výškou ročnej úrokovej sadzby 18,9 %, ktorý sa žalovaný zaviazal uhradiť formou zmluvne dojednaných mesačných splátok, a pretože svoje zmluvné povinnosti si žalovaný riadne neplnil, ani napriek písomnej výzve právneho predchodcu žalobcu svoj dlh z titulu omeškaných úverových splátok nezaplatil, vyhlásil ku dňu 22. augusta 2016 mimoriadnu splatnosť pohľadávky z úveru a potom, ako oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti pohľadávky z úveru, spolu s výzvou na zaplatenie dlžnej sumy, bolo žalovanému doručené dňa 28. augusta 2016 a žalovaný dlžnú sumu nezaplatil ani v poskytnutej 15-dňovej lehote od

doručenia oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru, t. j. do 12. septembra 2016, na základe zmluvy o postúpení pohľadávok č. 1119/2016/CE z 09. decembra 2016, uzavretej medzi spoločnosťou Slovenská sporiteľňa, a. s. ako postupcom a spoločnosťou Intrum Slovakia, s. r. o. ako postupníkom, bola pohľadávka voči žalovanému z titulu nezaplateného úveru na základe úverovej zmluvy v celosti vo výške 3.101,50 eur postúpená žalobcovi ako postupníkovi, o čom bol žalovaný upovedomený písomným oznámením postupcu o postúpení pohľadávky.

1.2. Pri rozhodovaní vychádzal prvoinštančný súd zo zistenia, že žalovaný sa úver vo výške 2.001 eur, poskytnutý mu na základe zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej 22. júna 2012 s právnym predchodcom žalobcu - Slovenská sporiteľňa, a. s., zaviazal splácať v 120 pravidelných mesačných splátkach vo výške 43,20 eur, pri úrokovej sadzbe 18,40 % ročne, RPMN 24,04 % a priemernej RPMN 14,11 % s tým, že celková výška pôžičky činila sumu 5.010,60 eur. Z prehľadu splátok, ktoré predložil žalobca, súd zistil, že žalovaný zaplatil len 27 splátok spolu v sume 1.075,39 eur s tým, že poslednú splátku uhradil dňa 30. októbra 2014 v sume 102,44 eur, splátku so splatnosťou ku dňu 20. novembra 2014, ani žiadnu ďalšiu už neuhradil. Zistil tiež, že právny predchodca žalobcu dňa 11. júla 2016 vyzval žalovaného na úhradu omeškaných splátok vo výške 901,88 eur a zároveň žalovaného upozornil, že ak dlžnú sumu v lehote 15 dní neuhradí, bude oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, čím sa stane splatnou celá pohľadávka a žalovaný stratí možnosť zaplatiť ju v splátkach, a následne listom z 23. augusta 2016 právny predchodca žalobcu oznámil žalovanému, že ku dňu 22. augusta 2016 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a vyzval žalovaného pohľadávku vo výške 2.946,71 eur uhradiť do 15 dní. Táto zásielka bola na pošte uložená dňa 30. augusta 2016, žalovaný si ju neprevzal v odbernej lehote, preto bola právnemu predchodcovi žalobcu vrátená. Vec právne posúdil podľa § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 9, § 565, § 100, § 101, § 103 Občianskeho zákonníka, § 1, § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“). Nakoľko zo strany žalovaného bola vznesená námietka premĺčania, súd sa pri svojom rozhodovaní v prvom rade zaoberal tým, či uplatnená pohľadávka nie je premĺčaná. Vychádzajúc zo zistenia, že právny predchodca žalobcu listom z 11. júla 2016 upozornil žalovaného, že ak nedôjde k úhrade splátok v celkovej výške 901,88 eur, bude oprávnený úver zosplatiť, a že právny predchodca žalobcu toto právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka využil dňa 23. augusta 2016, kedy vyzval žalovaného k splateniu celého úveru, súd usúdil, že celý dlh sa stal zročným pre nesplnenie splátky splatnej ku dňu 20. novembra 2014 (čo možno vyvodiť aj z výzvy zo dňa 11. júla 2016, v ktorej je uvedené, že ku dňu 07. júla 2016 je žalovaný v omeškaní so splácaním pohľadávky vo výške 901,88 eur, teda 20 mesačných splátok; ak od uvedeného dátumu 07. júla 2016 odrátame 20 kalendárnych mesiacov, dostaneme splátku splatnú 20. novembra 2014). Vychádzajúc z úsudku, že pri zosplatnení úveru začína plynúť trojročná premĺčacia lehota od omeškania splátky, pre ktorú došlo k zosplatneniu, vyvodil, že od zročnosti tejto splátky je potrebné počítať trojročnú premĺčaciu dobu, ktorá uplynula 20. novembra 2017 a uzavrel, že súd nemohol žalobcovi priznať ním uplatnenú pohľadávku vzhľadom na vznesenú námietku premĺčania, lebo žaloba bola podaná až 10. decembra 2018, teda po uplynutí trojročnej premĺčacej doby.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalobcu proti výroku o zamietnutí žaloby a výroku o trovách konania, rozsudkom z 15. októbra 2020 sp. zn. ICoCsp/19/2020 pripustil späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie sumy 561,60 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,00 % ročne zo sumy 561,60 eur od 13. septembra 2016 do zaplatenia, v tejto časti zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie v tejto časti zastavil (výrok I.); v prevyšujúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok II.) a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok III.).

2.1. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že v okolnostiach súdnej veci sa žalobcovi nepodarilo spochybniť vecnú správnosť rozsudku vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti (nároku žalobcu na zaplatenie sumy 2.289,49 eur s príslušenstvom) námietkou nesprávneho právneho posúdenia otázky premĺčania žalobcom uplatneného nároku na úhradu zostatku dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej dňa 22. júna 2012 medzi právnym predchodcom žalobcu - Slovenská sporiteľňa, a. s. a žalovaným, a to v situácii, ak nepochybne neuhradená splátka splatná dňa 20. novembra 2014 vyvolala zo strany právneho predchodcu žalobcu

uplatnenie práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, keďže právny predchodca žalobcu ako veriteľ vyhlásil predčasnú splatnosť celého úveru práve pre nezaplatenie splátky dňa 20. novembra 2014. Pokiaľ žalobca vo svojom odvolaní tvrdí, že premlčacia doba začala plynúť od 21. augusta 2016 pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. júla 2015, žalobcovi nič nebránilo, aby tieto svoje tvrdenia predniesol v priebehu sporu na súde prvej inštancie, a to najmä na pojednávaní dňa 10. mája 2019 a dňa 26. augusta 2019, ktorého sa však žalobca nezúčastnil. Konceptia odvolacieho konania v civilnom procese spočíva z tzv. neúplného apelačného systému. Znamená to, že právo odvolateľa, ale i protistrany použiť v odvolacom konaní prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré neuplatnil v konaní pred súdom prvej inštancie je obmedzené. V zmysle § 366 CSP odvolacia argumentácia v podobe nových skutočností a dôkazov je prípustná len za plnenia zákonom stanovených (novoty v odvolacom konaní). Vyššie uvedené tvrdenia žalobcu v odvolaní, (o. i.) že premlčacia doba začala plynúť od 21. augusta 2016 pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. júla 2015, predniesol žalobca až v odvolacom konaní, hoci tieto bez akýchkoľvek obtiaží mohol použiť pred súdom prvej inštancie, čo však neurobil a súd prvej inštancie preto správne vec posúdil a právne kvalifikoval. Z uvedeného bolo zrejmé, že odvolacie námietky žalobcu neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku v jeho zamietavom výroku, a pretože nebola zistená ani iná vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 365 ods. 1 písm. a) a b) CSP, odvolací súd potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok ako vecne správny, vrátane vecne správneho výroku o trovách konania.

2.2. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania sa zakladá na ustanovení § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca nemal úspech v odvolacom konaní, preto mu vznikla povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania úspešnému žalovanému, a to v plnej výške, o ktorej bude rozhodnuté prvoinstančným súdom osobitným rozhodnutím, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti výroku, ktorým v prevyšujúcej časti rozsudok (istina 2.289,49 eur s prísl.) potvrdil a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania, podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolateľ uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie napadol odvolaním podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP, kde namietal nesprávne právne posúdenie premlčania súdom prvej inštancie. Odvolací súd vyhodnotil jeho právne argumenty ohľadne začiatku plynutia premlčacej doby ako neprípustné novoty v odvolacom konaní. Klasifikovanie odvolacieho dôvodu vrátane jeho zdôvodnenia odvolacím súdom ako novoty v odvolacom konaní je v rozpore so skutočným priebehom konania pred súdom prvej inštancie, resp. v konaní uplatnenými prostriedkami procesného útoku a procesnej obrany stranami sporu. Skutočnosť je taká, že žalovaný v rámci svojej procesnej obrany vzniesol námietku premlčania in concreto v odpore proti platobnému rozkazu z 25. januára 2019. Dovolateľ sa k vznesenej námietke premlčania vyjadril písomne podaním zo 07. mája 2019 (označenom ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní), ktoré je súčasťou spisu. Súd prvej inštancie sa jeho replikou k vznesenej námietke premlčania nezaoberal vôbec. Takisto sa ním bezdôvodne nezaoberal ani odvolací súd. Odvolací súd týmto svojím postupom nerešpektujúc zákaz denegatio iustitiae, znemožnil dovolateľovi uskutočniť procesné práva, pretože sa bezdôvodne odmietol zaoberať relevantne uplatneným prostriedkom procesného útoku v priebehu konania, ktorého správne vyhodnotenie by znamenalo jeho úspech v spore. Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd na základe ustanovenia § 449 ods. 1 CSP rozsudok odvolacieho súdu v napadnutých častiach zrušil.

4. Žalovaný sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421

CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10. Podstatou je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11. Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

12. Prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú strany povinné uplatniť včas. Tieto prostriedky nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí. Odvolací súd je totiž viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

13. V danej veci odvolací súd nepripustil predložené skutkové tvrdenia žalobcu v odvolaní, že premlčacia doba začala plynúť od 21. augusta 2016 pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. júla 2015, nakoľko uvedené predniesol žalobca ako nové až v odvolacom konaní. Odvolací súd bol názoru, že túto jeho novú skutkovú argumentáciu mohol žalobca predložiť už v štádiu prvoinštančného konania, a preto dané

s poukázaním na ustanovenie § 366 CSP nepripustil.

14. Dovolací súd sa teda zaoberal námietkou neexistencie novôt v odvolacom konaní, čím malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata uvedenej námietky spočívala v skutočnosti, že dovolací súd mal nesprávne posúdiť žalobcov vyjadrenie sa k vznesenej námietke premĺčania, ako prvýkrát uplatnené až v predmetnom odvolacom konaní. Z obsahu spisu však vyplýva, že žalobca konkrétne tvrdenia uplatnil už písomne elektronickým podaním, doručeným súdu 09. mája 2019 (označenom ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní), ktoré je súčasťou spisu (č. l. 108). Súd prvej inštancie sa jeho replikou k vznesenej námietke premĺčania nezaoberal vôbec, čím v podstate odignoroval predmetné tvrdenia žalobcu. Následne dovolací súd toto pochybenie súdu prvej inštancie prehľbil konštatovaním, že dané tvrdenia žalobcu v odvolaní je novotou v odvolacom konaní, ktorá je neprípustná.

14.1. Námietka uvedená stranou sporu v odvolaní je relevantným argumentom predneseným v priebehu sporu, s ktorým sa následne súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí mal vysporiadať. Ak tak neurobil, tento nedostatok po jeho opätovnom namietaní zo strany žalobcu by mal napraviť dovolací súd. Pokiaľ tak dovolací súd neurobil a naopak, tieto opätovne vznesené námietky žalobcu označil za novotu v prebiehajúcom spore, svojím postupom tak, nerešpektujúc zákaz denegatio iustitiae, znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, pretože sa bezdôvodne odmietol zaoberať relevantne uvedenými námietkami v priebehu konania, ktorých vyhodnotenie môže v konečnom dôsledku priniesť strane sporu celkový, či aspoň čiastočný úspech. Zároveň jej tak aj (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných mimoriadnych opravných prostriedkov.

15. Dovolací súd tak konštatuje, že konanie je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nerešpektovaní zákazu denegatio iustitiae, pričom uvedené pochybenie je takej intenzity, že zakladá prípustnosť i dôvodnosť podaného dovolania žalobcu v prejednávanej veci v predmetnej časti.

16. V preskúmvanej veci dospel dovolací súd k záveru, že postup odvolacieho súdu vo vzťahu k namietanej zmätočnosti vykazuje znaky namietaného nesprávneho procesného postupu vyplývajúceho z § 420 písm. f) CSP.

17. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 CSP zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 15. októbra 2020 sp. zn. 1CoCsp/19/2020 v časti výrokov II., III. a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

19. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

